

RDEČI PRAPOR

Clasilo jugoslovanske socialne demokracije.

Izhaja v Ljubljani vsako sredo in soboto.

Na očitna za avstro-ogrske kraje za celo leto 10.40 K, za pol leta 5.20 K, za četrt leta 2.60 K, mesečno 90 vin.; za Nemčijo za celo leto 12 K, za pol leta 6 K, za četrt leta 3 K; za Ameriko za celo leto 14 K, za pol leta 7 K.

Posamezna številka 10 v.

Reklamacije so postne prete. Nefrankirana pisma se ne sprejmejo. Rokopisi se ne vračajo. Izdavač. Enostopenjski tiskar (tirina 88 mm) za nakrat 30 vin., večkrat po dogovoru.

56. številka.

V Ljubljani, v sredo, dne 15. julija 1908.

Leto XI.

NASLOVA: Za dopise in rokopise za list: Uredništvo «Rdečega Prapora», Ljubljana. — Za denarne posiljavitve, naročila na list, reklamacije, inserate t. t. d.: Upravništvo «Rdečega Prapora», Ljubljana, Dunajska cesta številka 20.

Vseslovanska burka.

V ponedeljek se je počela v Pragi neslana burka, ki jo njeni prireditelji z otročjo bahatostjo imenujejo «vseslovanski kongres». Zbralo se je tam namreč nekaj brezposlenih ljudi, ki bodo govorili, pili in jedli ter se naposled razšli prav tako pametni, kakor so se bili sešli. Nas bi vsa ta reč prav malo brigala, če bi ti ljudje v svoji predrznosti ne trdili, da govore, pijó in jedó v imenu slovanskih narodov. Zato je vendarle treba pogledati, kdo da so ti čudni možakarji, odkod so prišli in kaj hočejo.

Kolikor jih je, so večinoma člani zavozenih in propalih meščansko-konservativnih strank. Napravili bodo pravo pravcato parado solzavih veterancev. Iz Rusije so prišli deklamirali različni «zmerni svobodnjaki», ki so svojo slavo tako hitro in tako klaverno zapravili in se zdaj prav dobro počutijo v družbi carjevih hlapcev; za Poljake bodo bankežirali nekaterih izmed tistih plemenitšev, ki so znani oderuhi in birci svojega ljudstva; Čehom bodo delali sramoto Mladočehi, ki so jih lanske volitve položile na smarno posteljo; za Slovence pa je prifrazal iz Ljubljane župan Hribar in iz Trsta je prijokal Rybař. Lepa familija!

Poslal jih torej ni v Prago noben pameten človek, ljudstvo ne vé zanje in se ne briga zanje, igrajo se «kongres» popolnoma na svojo roko. Kar bodo govorili in kar bodo sklepali, bo zanimalo le njih same in drugega nikogar; slovanska ljudstva niso žejna fraz; imajo drugih skrbi preveč. Ampak radovednežev je veliko na svetu in tako bi kdo vprašal: kaj pa bodo navsezadnje kvasali, če so

že tam? Ljuba duša, da bi to sami vedeli! Politika je namreč izključena, izključena je vsaka beseda o medsebojnem razmerju slovanskih plemen, izključena celo beseda o razmerju tega ali onega teh plemen do tega ali onega neslovanskega naroda — sploh vse izključeno, kar bi moglo starim gospodom kvariti apetit; veteranci radi v miru jedó in ne žalijo nikogar brez potrebe. Ena sama neprevidna beseda — in skandal bi bil strahovit: v laséh bi si bli Rusi in Poljaki, Poljaki in Rusini, Čehi in Poljaki, Hrvatje in Srbi, Srbi in Bolgari; kakor se je že godilo na različnih «kongresih» slovanskih žurnalistov.

Kaj torej? Neki list, ki je v vseslovanskih rečeh boljše podkovan nego mi, pravi, da bodo govorili o «gospodarskem in kulturnem zblizanju slovanskih narodov». Fraza je prav tako stara kakor prijetna, vsebina pa je velik smarn. Če Kramar in Hribar za eno mizo obedujeta, ni to še nikako zblizanje narodov. Tem vseslovanskim siromakom se najbrž niti ne sanja, da narodi sami — in ne samo slovanski — že zdavnaj praktično izvajajo tisto solidarnost, o kateri bodo v Pragi nepoklicani ljudje čez mero in brez potrebe čekali! Za ljudstvo (ne za tisti paradni trikolorni Hribarjev «narod») je «medsebojno zblizanje narodov» tako resna in važna stvar, da jo bo opravilo samo, brez fraz in brez «kongresov» penzioniranih politikov.

Konstatirajmo nazadje: toliko žalosti in dolgega časa se na enem kupu in ob enem dnevu še nikoli in nikjer ni zbralo nego te dni v Pragi. Da se ta kupček revščine imenuje «kongres» in se «vseslovanski» povrh, je le pusta sala. S tem je za nas ta vseslovanska burka opravljena.

Gospodarska razdelitev Slovencev.

Splošni razvoj gospodarskih razmer med posameznimi narodi, razmerje med agrikulturo ter industrijo in onimi poklici, ki se razvijajo precej paralelno z industrijo, je za splošni narodni položaj v marsikaterem oziru merodajen. Narod, v katerem industrija močno zaostaja za agrikulturo, je v dobi kapitalističnega gospodarstva že na slabšem od narodov z močno industrijo. Važno je pa še vprašanje, kako je v posameznih poklicih napredovala delitev dela, kako so člani poklicev razvrščeni in razdeljeni, koliko je samostalnih ekzistenc, koliko pa gospodarsko odvisnih.

Na 1000 oseb, živečih v Avstriji, se šteje med Slovenci

samostalnih	291
uslužbencev (uradnikov)	10
delavcev	195
dninarjev	65
pomožnih družbinskih članov	439
moških	503
ženskih	497

Da moremo primerjati, se moramo ozreti tudi na razmere med drugimi avstrijskimi narodi.

Položaj je:

a) pri Slovanih:

	Čehi	Poljaki	Rusini	Hrvatje in Srbi
samostalni	289	312	299	282
uslužbenci	26	22	4	9
delavci	401	158	60	91
dninarji	85	108	86	10
pomožni člani				
družin	199	400	551	608
moški	593	570	521	531
ženske	407	430	479	469

PODLISTEK.

Strojarjev Jaka.

Spisal Vladimir Schweiger.

V bregu nad skrivnostno Krko onstran zelene loga, lahko rečeno divjega kraja, je bila postavljena ob skalo vegasta bajta. Visoka sloka vrata pol zidane, pol lesene koč, dvoje malih okenc, boljše lin, z eno samo šipo je bilo domovje znamenemu ribiču Jaki.

Jaka je bil mal, tršat človek širokih pleč. Nosil je visoke rjavobote skornje, prave mehikajnarce. Klobuček je redkokdaj pokrtil, mu je bil prav tako majhen, kakor on sam. Izpod obrvi je blestelo dvoje mačjih oči, lica udrt, brada nemarno zaraščena, lesen nos in dolgi kakor somu zavihani brki, je bilo vse, kar je na zunaj karakteriziralo tega človeka.

Skrit in tih je bil. In po pravici so se ga bali bahjeverni ljudje, posebno otroci, nadejajoči mu ime «povodnji mož».

Zimo je celo preždel v svoji lopi, plel je mreže, rezljal razno orodje iz lesa, ali deval iz kože vjete vidre. Drugega posla ni poznal in ga niti imel, ker so mu bile življenske potrebe jako tesne, nizkotne in neznatne kakor on sam.

Zeme ni imel, kamoli otroke. Sorodniki so ga le redko obiskavali, največ po obilnem ribjem lovu.

Spomladi je lovil žabe, rake in jih razpečaval. Mali vrt za hišo je dobro obdelal, obsadil ga z različnim zelenjem, obrezal drevje, privezal trtje in

sedel v lopi, po dokončanem trudu čakaje vročega poletnega solnca.

V poletnih dneh je lovil gade in modrase z golo roko ali v precep. Obnašal se je ponosno pri tem opravilu kakor kralj narave. Gorje svojati, ako mu je nagajala ob tej priliki; s tisočerinimi kletvami jih je razpodil, nagajive paglavce, s koli, cepci, krepelci, kamenji, debelimi in manjšimi. Zares, smešna karikatura je bil ribič Jaka.

Včasih je redil kozo v staji za hišo, pasel jo je onstran reke v divjem gozdu, kamor jo je prepeljal s čolnom.

Čudna je bila še ta navada začaranemu starcu, da je sadil vsako leto sredi vrta na najlepšem mestu gredico najzajstih cvetic. Zjutraj in zvečer je sedel po celo uro tam in opazoval cvete, kremžil in gubal obraz in se pačil. Kanila mu je solza, obrisal jo je z golo roko ali ob rokav progaste kamizole. Pototivši par solz je vstal in odšel.

Ko se mu je zljubilo, je zaprl koč, primaknil zapah, vzel vodo z nasado in odšel. Pod goro v bistrem potoku je lovil postrvi in druge ribe in se s težkim tovorom obložen vrnil domov po več dnevih.

Vsakanje je bilo njegovo življenje enolično, vendar mikavo, tiho, globoko.

Nedelja je bila in vroče poletno popoldne.

Takrat je sedel Jaka v solnčni vročini pri cvetlični gredici. Otožen je bil in zlovoljen. Čelo mu je bilo nagubano, lice vdrtó in blede, brki razmršeni, le oči so se blesketale tako vražje izpod obrvi. Sedel je zamišljen in gosti oblaki črnih spominov so mu težili misli. Misli je v mladost.

Gori na stezi za hišo je prišla urnih korakov žena, bolj strasilu podobna kakor človeku.

«Hej, Jaka! haha!» se je zarežala v dolino in se vražje smejala široplečatemu ribiču na solnca.

Bila je bližnja njegova sorodnica Nana.

Jaka se je ozrl v breg, obrnil srepo svoj pogled v njo in zlovoljno zategnil obraz. Tih je ostal.

Nana je stopila doli do njega.

«Kaj se tako pačiš?» je bil njen pozdrav.

«Če ti ni prav, lahko precej odideš.»

«Taka je žlahta! Niti ne zinem, kaj bi rada, pa me že odganja. Kaj bi se vedno čmerikal?! Nič ji ni odgovoril.

«Pa bi se vendar, vraga, spravil v senco, tu se boš še spekel.»

«Saj sem že dejal!»

«Šentaj! Precej bom šla, samo še nekaj. Ali imaš kaj okroglega? Karte bi šla igrat, posodi!» In poškelela je vanj s polzdravim očesom.

Jaka se je dvignil, odšel v svojo bajto in Nana je stopala za njim.

Odprl je starinsko omaro, potegnil iz kota platneno vrečico in ji pomaknil v roko srebrn tolar.

«Hudič! da je premalo.»

Posegel je v drugič v vrečo in ji stisnil še en srebrnik. Obrnil se je vstran, solza mu je kanila in on si jo je otrl.

«Kaj ti je, da se jočeš?» je vprašala ravnodušno.

«Prezgodaj sem vstal od grede, ti si me zmotila, ti zmešala!! Sedaj bi bil sele čas, Gorje! danes umarem.»

b) pri Neslovanih:

	Nemci	Italijani	Rusini	Madžari	Tujci
samostalni	317	356	297	502	315
uslužbenci	51	42	9	5	103
delavci	410	250	49	51	496
dninarji	64	45	184	121	61
pomožni družb. člani	158	307	461	321	25
moški	619	603	526	712	728
ženske	381	397	474	288	272

Poprečno merilo za državo je sledeče:

samostalni	306
uslužbenci	32
delavci	296
dninarji	77
pomožni družb. člani	289
moški	585
ženske	415

Najbolj frapira v tej razdelitvi razmerje delavnih moških in žensk, ki se pri Slovencih skoraj popolnoma izenači. Kjer delajo 503 moški, dela 497 žensk. Te kvote ne dosega žensko delo pri nobenem drugem narodu v Avstriji. Kakor je ta moment značilen, ni tolažil v gospodarskem oziru. Razumljiv je pa, če se spomnimo, kako se Slovenci, seveda v prvi vrsti moški, izseljujejo v Ameriko. Agrikulturni značaj naroda tolmači nemalo število samostalnih: 291 od 1000. Največ štejejo tu kmetje, a prav to precej visoko število v primeri z omejenim ozemljem, na katerem prebivajo Slovenci, kaže, da imamo opraviti največ z malimi kmetijami. Če so nekatere posamezne večje, trpi splošnost tembolj, ker odpade tedaj na večje število seveda tega manjši obseg.

Pri industrialnih narodih je očitno veliko število delavcev; pri Nemcih 410 od 1000, pri Čehih 401 od 1000, še pri Italijanih 250 od 1000. Pri nas samo 195. Nad vse je verjetno, da jih je le majhen del v industriji, ki je premalo razvita, kar so že pokazale številke; največ jih je pač v mali obrti, nekaj pa je tudi kmetijskih delavcev. Dninarjev je pri Slovencih od 1000 oseb samo 65; se manj jih izkazujejo samo Hrvatje (in Srbi), namreč 10 in — kar je pač brez komentarja umevno — tujci, namreč 61. Drugi agrikulturni narodi imajo prav te kategorije močne; Rumuni 184, Poljaki 108 od 1000, Rusini 86, še Čehi 85. Velikanske latifundije na Galiskem, v Bukovini i. t. d. razlagajo to. Pri nas je malo dninarjev; ker je znano, da je precej nekvalificiranih delavcev, ki so šteti v tej kategoriji, vposlenih v mestih, pri stavbah i. t. d., ostane tem manj za deželo. A prav poljedelski delavci štejejo največ za dninarje. Vidi se torej, da delajo kmetje večinoma brez delavcev, kar iznova kaže malokmetijski značaj naše agrikulture.

Velik pa je odstotek družbinskih članov, ki pomagajo delati. Od 1000 Slovencev jih je 439, ki niso samostalni, pa tudi ne plačani uradniki, delavci i. t. d., to so večinoma člani kmetijskih dru-

žin, žene in otroci, ki pomagajo delati doma. Še večje število nahajamo le pri Hrvatih in Srbih (608!), pri Rusinih (551) in pri Rumunih (461). Pri Nemcih in Čehih zaostaja ta kvota daleč izza povprečnega avstrijskega merila. Verjetno je, da te številke niso absolutno zanesljive, ker hodijo najbrž tudi »pomožni člani družin« včasih drugam na dnino.

Razdelitev dela torej pri Slovencih izdaleč ni taka, kakor pri narodih iste države z industrialnim razvojem. Samostalne ekzistence (291) ne dosežejo povprečnega merila Avstrije (306), tudi uradniška kvota (10 od tisoč) zelo zaostaja za povprečjem (v celi Avstriji 32 od tisoč), delavski stan je slabo razvit, večina kmetov obdeluje zemljo brez delavcev, le s člani svojih družin, moški v delu komaj presegajo ženske. Če bi pogledali v zemljiške knjige, bi se pa prepričali, da je premnogo »samostalnih« ekzistenc v resnici zelo nesamostalnih; tudi naši kajzarji so samostalni, ampak bog se usmili take samostalnosti.

V splošnem se ta slika nikakor ne more imenovati radostna.

Politični odsevi.

Nov zakon o hišnem davku je predložil finančni minister državnemu zboru. Zakon obsega pravzaprav tri različne kategorije davka: Hišni najemniški davek, ki ga v resnici plačujejo najemniki, hišni razredni davek na deželi, ki se računa po številu hišnih prostorov in — nanovo — hišni vrednostni davek za tovarne. Doslej so bile tovarne na deželi proste, v mestih so pa plačevale hišni najemniški davek. Novi zakon obsega razne važne reforme, o katerih se zmenimo prihodnjic v posebnem članku. Stvar je za ljudi, ki nimajo svojih palač, zelo važna.

Poslednji parlamentarni teden. Ker so nemški in češki meščanski poslanci umaknili svoje nujne predloge, je prešla zbornica k dnevnemu redu. Predvsem čaka rešitve zakon o podpori rezervistovskih rodbin, melioracijski zakon, zakon o povračilu škode, povzročene po avtomobilih, dalje krejiranje dveh novih podpredsedniških mest v zbornici, nekaj imunitetnih zadev ter agnosiranje volitev. Poslednjo točko bodo gališki zlahčiči s vojimi prislepjarjenimi mandati nedvomno preprečili, ker se bojé luči.

Eksistenčni minimum javnih uslužbencev. Pravosodni odsek se je pečal z določitvijo eksekuciji nepodvrženih plač in pokojnin. Krščansko-socialni poslanec Baechlé je predlagal, da se razveljavi odsekov sklep, po katerem se zviša eksistenčni minimum od 1600 na 2400 K in od 1000 na 1500 K in se dovoli eksekucija na plačo zasebnih uslužbencev le do tretjine. Proti temu je nastopil poročevalec sodrug dr. Liebermann. Po živahni razpravi je bil prvi odstavek Baechlejevega predloga sprejet, dočim pasus o zasebnih uslužbencih ni dosegel potrebne večine. Nato se je odsek izrekel za določitev eksistenčnega minima na 2000 K v aktivni službi in na 1200 K v pokoju. Poročevalcem za zbornico je bil izvoljen sodrug dr. Liebermann. Sodr. dr. Winter je priglasil prvotni odborov sklep, da se zviša eksistenčni minimum na 2400, oz. 1500 K kot minoritetni predlog.

4920 novih rekrutov so dovolile vladne stranke za oživotvorjenje topničarskega oddelka pri domobrancih. Glavno zaslugo so si stekli — poleg nemških krščanskih socialcev — jugoslovanski poslanci po vrsti od Gostinčarja do Hribarja. Vpregli so se enkrat v vladni pljug, in zdaj vledejo kot črna živina čez drn in strn za vlado. Programe, obljube, besede puščajo doma; na Dunaju pa bojazljivo jecljajo, kar jim narekava Beck. Slovensko prebivalstvo, ki je poslalo take marjonete v drž. zbor, mora pripisati samosebi krivdo, če se mu odtegne zopet lepo število delavnih moči, če se mu nakladajo nova bremena na šibeča se ramena. — Socialno-demokratski poslanci Pick, Schuhmeier in Liebermann so svarili meščanske poslance, naj se vendar enkrat upro militarističnemu molohu, ki vedno smeješe izteza svoje roke. Toda vsa svarila so bila bob ob steno. Ker socialni demokratje dovolitve novincev niso mogli preprečiti, so v posebnih resolucijah energično zahtevali, da se končno vendar izvede reforma srednjeveškega vojskega kazenskega zakona in da se vpelje dveletno službovanje.

Demonstracije proti hrvaškemu banu. Rauch roma po deželi in si vsepovsod naroča lepe sprejeme. Zelo slaba pa mu je predla v Kninu. Na povabilo frančiškanskega patra Maruna je napravil izlet iz Gostića v Knin, da si ogleda v tamošnjem muzeju hrv. starožitnosti. Pred muzejem se je nabrala nepregledna množica ljudi, ga obkolila in mu klicala viharno »Abcug«. Rauch se je ljudstva tako ustrašil, da je z napetim revolverjem ubežal v avtomobil in odfrčal z njim, odkoder je prišel.

Pri volitvah za finski deželni zbor je bilo izvoljenih: 76 socialnih demokratov, 53 Starofincev, 30 pristašev švedske stranke, 29 Mladofincev, 8 agrarcev in 4 pristaši krščanske stranke.

V Srbiji še nikakor niso premagane težave, ki jih ima vlada s skupščino. Pred kratkim se je poročalo, da se je dosegel med starimi in mladimi radikali popoln sporazum glede vladnega programa, zlasti glede trgovinskega ugovora z Avstro-Ogrsko. Toda to poročilo je obsegalo le poobno željo. Sedaj se je izvedelo, da so se konference obeh strank končale brez uspeha in Velimirović, ki je komaj sestavil novo vlado, že demisionira. Dokler ne dobi ljudstvo v Srbiji splošne volilne pravice, itak ne bo konca homatij.

Na Turškem se zopet razširja mladoturško gibanje. Dne 7. t. m. je bil general Šemzi-paša ustreljen, ko je zapuščal brzozjavni urad. Ustrelil ga je neki turški častnik.

V Petrozavodsku na Ruskem je devednajstleten delavski sin ustrelil predsednika peterburškega najvisjega sodišča Krašenjnikova. Ko so ga zaprli, je izjavil, da je storil to, hoteč protestirati proti krvoločnim sodbam tega sodišča v političnih procesih.

Predsedniške volitve v Severni Ameriki. Za jesenske volitve so priprave že v polnem tiru. Za življenje in boj se bodeta bojevali obe meščanski stranki: republikanci in demokratje, ki so že nominirali svoje kandidate, Tafta in Bryana. Volilna parola demokratov je: takojšna odprava carine na vse one izdelke, ki so jih monopolizirali trusti, uvedba direktnih volitev v kongres, ustanovitev delavskih razsodišč.

Zahtevajte po vseh gostilnah, kavarnah in brivnicah **„Rdeči Prapor“!**

«Sment te pocitraj, kaj si pijan ali se salis!» Smejala se je Nana zadovoljno, ker je prejela denar. Silila je vanj, vendar je postala kmalu resna, ko je ugledala krvave solze na ribičevem obličju.

Jaka je ihtel kakor otrok, se vrgel v naročje Nani, svoji najbližji sorodnici, in ternal in jadoval.

«Strela božja! takega te še nisem videla kakor si danes. Povej vendar, kaj ti je!» In zrla je vanj skozi z mrežo prerasteno oko.

«Nana, čuj! slušaj!»

Nana je sedla na staro škrinjo, Jaka je stal poleg.

«Nana, poslušaj me! Vsak dan sem sedel ob oni gredici. Mislim na mlade dni, na one dni, ko sva se z Minko ljubila pri oni kapelici v mraku, v svetem času, poljubljala se in bila srečna. Spak sem bil in vsi so me zaničevali, le zala beloroška Minka me je ljubila. In jaz sem ji vračal ljubezen, dasi slab, nezmožen človek, ljubil sem jo vdano. Vsak dan sva se shajala na onem tihem kraju. Nekoč pa sem prišel ob navadni uri in ni je bilo! Čakal sem jo, ni je bilo. Dolgo sem bdel pri oni kapeli, kjer je stala blede svetnica s kelihom v roki. Zazrl sem se v njen obraz, zrl jo nepremično, ustne so se pričele sameposebi gibati, molil sem in čakal Minke. A ni je bilo. S težkim srcem in črnimi mislimi sem se vrnil pozno v noč. Legel sem oblečen v postelj — vse mi je živo pred očmi in do jutra nisem zatisnil očesa. Nakrat sem zaspal in sanjal morilne sanje. Minko sem videl v testni

krčmi v kotu pred razpelom v družbi mestnih postopačev. Jokal sem se in pretakal solze, a ona se je smejala, smejala se meni, svojemu zaročencu. Krvave solze sem potočil, zaklel se brezbožno in planil v sanjah kvišku. Prebudil sem se, solnce je stalo že visoko na nebu.

Drugo noč sem zopet čakal in ni je bilo. Odšel sem domov manj žalosten. Tretjo noč sem stal zopet ob kapeli. Čakal sem jo. Ni prišla. Dolgo sem čakal, nestrpno čakal in tesno mi je bilo pri srcu. Spodaj je šumel jez, drvili so se vali, dvigali se, drveli so dalje, požiraje drug drugega. Šumela je voda v curku vabljivo in prijazno, skoro bi stopil človek dol, da se vtopi, da ga pogoltnemo vali in odneso s seboj, pokrije hude mučne boli, ki jih seka mlademu in neizkušenemu srcu nesrečna ljubezen. Premagal sem se in odšel domov. Grozna je bila noč in plašljive sanje so ustajale v mojem srcu. Morilo me je zelo, obup, gorje. In takrat bi bil kmalu umrl gorja in boli. Za večer drugi dan sem hitel skozi ulico domov. Tu me obsuje svojat, mestni pobalini, in me prično pikati in se rogati: «Kje je Minka?» «Pustila te je, spak brkati, in sla z drugim.» «Poročila se je včeraj, v svatih sem bil!» «Jaz tudi, pozdravit te pusti!» Črno se mi je delalo pred očmi, odšel, pobegnil sem domov. Sram me je bilo samega sebe. V mraku sem sedel v čoln ob vodi in zrl dolgo, dolgo nepremično v tiho, leno strugo. Nakrat zapazim črno piko sredi vode. Odpnem čoln in jadram tja. In glej čudo! Mrtvo truplo Minke pri-

plava po vodi, obup in žalost mi trga srce, sklonim se nad vodo, objamem drago, jo položim v čoln in odveslam k bregu. Rešil sem uganko in spoznal, da so hujskači pregovorili in zaslepili njo, da je končala življenje. Sredi vrta izkopljem v noči jamo in pokopljem njo vanjo. Zlata Minka spi na mojem vrtu petdeset let in ravno danes so dopolnila svoj tek. Danes sem sedel ob njenem grobu, a si mi ti zamotala sladko in grenko uro. Zunaj se zbirajo valovi, vihar bo, nevihta in jaz se danes, prav danes utopim . . . Danes umre vdrugeč moje mrtvo življenje . . . Planil je kvišku, zanetil ogenj kakor pobesnel, vžgal svojo bajto.

Ven je tekel, kjer se je usula med tem ploha, skočil v čoln ob bregu in divje pognal v valovje.

Nana je stala kakor okamenela nekaj trenutkov, nad njo ogenj, goreča hiša, pod njo v razburkanem valovju pobesnel ribič Jaka.

Nana je pograbila vrečo z denarjem, plaha je postala pred kočjo. Svignil je blisk in vzel Nani vid, tresčilo je sredi v Krko . . . razbil se je čoln, pogreznil se povodni mož v valovje . . . in Nana je hitela domov.

Pol ure pozneje je sedela Jakova sorodnica v propali družbi sredi krčme, pela je in se smejala že pijana na glas:

«Na pij, hudič! Danes je vse zastoj, pijte! Mečimo karte! Danes imam denar, pijmo!»

Ob steklo v oknu so padale deževne kaplje, da so šipe sklepetale. Zunaj je se vedno lilo.

Proti draginji.

Gostilničarska zadruga ljubljanska je vzbudila ljubljansko prebivalstvo. Atentat ima dobre posledice. V Ljubljani in okolici so že začeli razmišljati o sebi in svojem težavnem položaju. 11., 12. ter 14. se je vršilo več shodov, katerih sklepi so tako eminentne važnosti, da jih moramo bolj obširno razložiti svojim čitateljem.

Shodi tobačnih delavcev in delavk dne 11. t. m. pri Kroni (v Gradišču), kovinarjev dne 12. t. m. pri Perlesu in železničarjev (južne železnice) pri Štajercu dne 14. t. m. so razpravljali o draginji. Po temeljitem pretresu položaja se je soglasno sprejela na vseh teh shodih bistveno sledeča resolucija:

„Oziraje se na dejstvo, da se živila ne-prestano podražujejo, pozivljajo na shodu zbrani delavci sl. občinski svet ljubljanski, naj preštudira cene mesa, kruha, vina, piva in poljskih pridelkov, ki se dovažajo na trg ter naj dogovorno s pristojnimi oblastmi določi od časa do časa za vse prodajalce obvezan maksimalni tarif. Ako bi to ne bilo iz kakršnikoli ozirov mogoče, poseže naj obč. svet k lastni produkciji in naj ustanovi lastno mestno mesnico, mestno pekarno, mestni mlin in mestno pivovarno, kakor imajo vse to že druga večja mesta.“

Na teh shodih se je delavstvo tudi izreklo za ustanovitev lastne konsumne zadruge.

V nedeljo, 12. t. m., ob 1/2. 11. uri se je vršil shod železničarjev državne železnice, ki je temeljito razpravljal o boju proti draginji in o ustanovitvi „živilskega magazina“ (Lebensmittelmagazin). Skoraj soglasno se je pa shod izrekel za lastno konsumno zadrugo, v katero se naj združijo vsi razumni konsumentje iz Ljubljane in okolice.

V nedeljo, 12. t. m., popoldne pa se je vršil že večji shod konsumentov, glavno seve — iz delavskih vrst, na Glincah v gostilniških prostorih g. Korošca, ki je pretresuje draginjo soglasno sklenil ustanoviti konsumno zadrugo, odobril dalje tudi že predložena pravila zadruge, ki naj nosi ime: „Konsumno društvo za Ljubljano in okolico“ s sedežem v Ljubljani ter izvolil v prvo načelstvo, katerega dolžnost je pravila zadruge registrirati, sodr. Antona Kristana, I. Šestaka, Josipa Budo, Josipa Petriča in Ivana Mlinarja. Več o tem je med dnevnimi novicami.

Proti draginji se je — kakor videti — postavilo ljubljansko prebivalstvo z vso odločnostjo. Pozvalo se je magistrat, da ta ukrene, kar je potrebno, da tudi ta varuje primerno interese konsumentov — poleg tega pa se je ustanovilo še samopomočno organizacijo.

Na vseh teh shodih je poročal strokovni tajnik, sodr. Anton Kristan.

Mi se veselimo tega lepega gibanja — bil je že tudi zadnji čas! Prepričani smo, da bo začeto delo doseglo najlepše vspehe. Na delavstvu, kakor tudi na drugih konsumentih je sedaj, da store svojo dolžnost.

Magistrat ljubljanskega mesta naj pa stopi iz dosedanje rezerve za tiste, ki so pomoči potrebni, in ki se imenujejo: ljubljanski konsumentje!

Domače stvari.

„Konsumno društvo za Ljubljano in okolico“ se je na večjem shodu konsumentov na Glincah dne 12. t. m. popoldne ustanovilo. V načelstvo, ki naj registrira pravila, so izvoljeni sodr. Anton Kristan, Josip Petrič, Ivan Mlinar, Josip Buda in I. Šestak. Pristopnina se je določila z eno krono, delež pa z dvajsetimi kronami. Za Glince, Rožno dolino in Vič pa so določeni kot zaupniki, pri katerih se je zglasovati za člana in vplačevati začasno na delež: sodr. Buda Josip na Glincah 174, Melhijor Velikavrh na Glincah št. 171, Josip Slamnjak Glince št. 134 in Frank Alexander iz Rožne doline. V Šiški se je zglasovati pri sodr. Vdovču (zodružnica železničarjev drž. železnice) in pri Josipu Slakarju Sp. Šiška 55. Dalje se je priglašati še pri sodr. Rakovcu Ivanu, cesta na Rudolfovo žel. št. 18, pri sodr. Josipu Petriču, na Radeckega cesta št. 28 in pa v prodajalni Delavske tiskovne družbe na Dunajski cesti št. 20. Ti zaupniki imajo vsi primerne listke, s katerim bodo potrdili vsprejete zneske kakor tudi pristopnino. — Konsumentje v Ljubljani in okolici, na delo!

Produktivna zadruga ljubljanskih mizarjev (vpisana zadruga z omejeno zavezo) sklicuje s tem vse člane na izvanredni občni zbor dne 21. julija ob 1/2. 7. zvečer v prostorih mizarkega društva na Rimski cesti št. 19. Dnevni red: 1. Dopolnilna volitev v načelstvo in nadzorstvo; 2. Raznoterosti. — Prosi se, da se občnega zbora vsi člani zanesljivo udeležijo. Ljubljana, 12. julija 1908. Za načelstvo: J. Pogačnik.

V Delavsko tiskovno družbo v Ljubljani, registrovano zadrugo z omejeno zavezo, se je vpisovati v prodajalni na Dunajski cesti št. 20. — Opozarja se vse sodruge, ki mislijo pristopiti, da to store čim prej.

Časnikarski hlapci (kartela). „Slov. Narod“ besni od jeze, da smo z organizacijo bojkota pokazali ljubljanskemu prebivalstvu pot, kako se ubraniti nenasnih kartelov. Strašno je k srcu prirasel temu oficijalnemu glasilu Hribarjev in Oražnovih pivovarn kartel in prizadeva si navsomoč, da bi oškodoval akcijo ljubljanskih konsumentov proti kartelašem. Natveziti hoče svojim bralcem, da je vspeh bojkota neverjeten, da bi tako zbegal ljubljansko prebivalstvo in ga odvrnil od storjenega sklepa. Ljubljanci naj si dobro zapomnijo, kako jim je uskočil „Slov. Narod“ za hrbet, ko se je šlo za gospodarsko velepomembno akcijo, zapomnijo naj si to zlasti za čase, ko se je jim bo ob raznih volitvah hinavsko laskal in dobrikal. Ravno tako hinavsko vlogo pa igra „Slovenec“. Notorično dejstvo, ki ga „Slovenec“ utajiti ne more, je, da je klerikalna mengeska pivovarna organizirana v kartelu in da se v prostorih „Ljudske posojilnice“ vrše konference kranjskih pivovarn. Če človek s tem dejstvom primerja hinavsko obnašanje „Slovenca“, ne najde človek primernih besedi, s katerimi bi dal duška svojem zaničevanju. — Kaj čuda, če ljubljansko prebivalstvo ob teh okolnostih spregleduje in če obrača hrbet meščanskim političnim komedijantom, ki so ga toliko časa vodili za nos. Konsekventno ravna ljublj. prebivalstvo, če pokaže hrbet meščanskim listom, ki hlapčujejo kartelu in se oprime socialno-demokratskega časopisja, ki se je vselej zvesto in energično bojevalo za ljudske interese.

Hudiča vidijo. Kdo? Klerikalci in liberalci! Vsled lepo vspeh naših shodov proti podražanju piva in živil, jim je stopil v ude hud strah. Silno se bojé tega, da se ljudje politično prebude, da spoznajo svoje interese, da se zavedo, da jim je prostora le v socialno-demokratski stranki. In zato čenčata „Slovenec“ in „Narod“ vsa zbegana in prepadena, da gre socialnim demokratom pri teh shodih le za strankarsko propagando! Za slepljenje ljudi se socialni demokraciji seveda ne gre. Ona ne obta nobenih čudežev, temveč le opozarja ljudstvo na njegovo lastno moč, ga opominja, da to moč izkoristi sebi v prid, ki zadosti, da se na atentate pivovarnarjev, gostilničarjev i. t. d. odgovori z bojkotom. Konsument se hoče zavarovati tudi proti podobnim atentatom v prihodnosti s tem, da se z gospodarsko-konsumno organizacijo postavi izkoriščevalcem po robu, s tem, da se politično organizuje, si osvoji pri volitvah javno oblast v občini, deželi in državi, in da z gospodarsko politiko onemogoči kapitalistične atentate. Klerikalcem in liberalcem, ki so v službi kapitala seveda ni prav, če padajo ljudem mreže z očes, toda kdo pa se zmeni zanje?

Svobodominelnost in žolte organizacije. Docim naše meščanske stranke še vedno upajo, da se jim z organizacijo stavkokazov posreči ubiti razredno strokovno gibanje delavstva, so se v tujini že streljali od stavkokazne pijanosti. V Monakovem se je vršil pretekli teden shod nemških liberalcev, ki se je pečal tudi z žoltimi organizacijami. Sprejeta je bila resolucija, ki odklanja sleherno zvezo med liberalizmom in žoltimi organizacijami, „ki so le na kvar delavskemu gibanju. Znani evangelijski župnik Korrell je izjavil v razpravi sledeče: „Po skušnjah iz lastnega volilnega okraja vem, da povzročja ustanovitev žolte organizacije zmerom izključitev vseh organiziranih delavcev. Ne morem soglašati z napadi na stro-

kovne organizacije in njih voditelje. Kot župnik in politik moram izraziti voditeljem strokovnega gibanja najlepše priznanje. Pri veliki večini je izključen vsak dvom, da delujejo za delavce le zaradi denarja. Nasprotno pa so pokrovitelji žoltih organizacij najeti od „Državne zveze proti soc. demokraciji“ (organizacije tovarnarjev, op. ur.), ki vodi politični boj tako ostudno in osebno, kakor nihče drug v Nemčiji (živahno pritrjevanje). Zategadelj sem trdno prepričan, da človek ne more biti svobodomislec in hkrati član žolte organizacije (živahno pritrjevanje). Žolte organizacije niso drugega kot združitve neorganiziranih delavcev. Porsod pa sem opazil, da stoji organizirani delavci, četudi so brezverci, uradno mnogo višje.“ Dvomimo, da bodo naši liberalni narodnjaki kdaj izpremenili svoje stališče napram narodni stavkokazni organizaciji. Socialni demokraciji je to pač tudi vseeno. Omenili smo ta slučaj le zategadelj, da pokažemo politično spodobnost in moralo naših narodnjakov v pravi luči.

Cena živine je v zadnjem času zaradi pomanjkanja krme zelo padla. Ljubljanskim mesarjem se pa še ne sanja, da bi znižali ceno mesa, ki je ne le samaposebi visoka, ampak nedopustna že zaradi tega, ker ljubljansko prebivalstvo itak ne dobi dobrih kvalitét. Pa tudi ljubljanski občinski svet spi ali pa nalašč stiska oči. Saj ne sme uzaliti gospodar mesarjev, ljudstvo se bo pa nakrmilo s frazami, kadar bodo zopet volitve.

Komedija v Pragi, ki se imenuje vseslovanski zbor, je sila klavrna, kajti celi narodi in cele stranke se je sploh niso udeležile. Predrznost, imenovati to predpustno maskarado »vseslovanski« zbor, tiči pa že v tem, ker so tam zastopani samo kapitalisti in samo v kapitalistične namene. Tam snujejo n. pr. nekako »Slovansko banko«. To pravico imajo, če imajo denarja zanjo. Amrak kaj ima ta spekulacija opraviti s Slovanstvom, je vsem, razven spekulantom samim, skrivnost. Pa pri nas je že tako. Najnesramnejšemu izkoriščanju recite »slovansko«, pa je malik, kateremu se mora klanjati vse. Če hočejo slovanski delavci kosček boljsega kruha, je pa to seveda »narodno« izdajstvo. Saj hoče gospod dr. Oražen celo dokazati, da je gibanje proti pivovarnškemu, skoro izključno nemškemu kartelu, narodno izdajstvo. Pri praški burki sodeluje seveda Hribar.

Meščani vseh dežela združite se, je naslov in geslo lista, ki so ga pred kratkim razdajali v Trstu. List je glasilo »Zveze zadrug v Trstu«, katere »duša« je predsednik pekovske zadruge, neki gospod Moretti. Lepo je pravzaprav, da začudenja gospoda tako lepo posnemati socialiste in sama sebe biti po zobah, ko v eni sapi imenuje vse neumesno in pregrešno, ker delajo socialisti, in obenem kakor papiga ponavlja vsako socialistično geslo. Bojimo se le, da bodo s tem združevanjem križevi poti, kajti »meščanstvo« je pojem, ki obsega v navadnem pomenu besede nekoliko preveč nasprotij, da bi se spravila vsa pod eno kapo. Če pa mislijo gospodje na buržoazijo v sociološkem zmislu, tedaj ideji združevanja prmanjkuje originalnosti. Kolikor je mogoče, da se kapitalistični elementi v sedanji družbi vežejo, so se itak že davno družili »brez ozira na narodnost in vero«. Slovani, Germani in Romani, katoličani, židje in protestantje so popolnoma solidarni, če morejo oskubiti delavce in vse patriotične in verske fraze teh gospodov so že zaradi same hinavščine dolgočasne kakor orglje v »ringelspilu«. Tem namerom služi itak vse meščansko časopisje, pa je nov list prav nepotreben luksuz. Popolne solidarnosti pa vendar ne bodo dosigli, kajti v kapitalističnem svetu velja nauk, da močnejši požirajo slabejše in prav meščanske zadruge so najboljši dokaz za to. Delavcev klic buržoazije po zedinjenju ne bo vznemirjal.

Liberalni jamralci. Spominjamo se še tistih slavnihi časov, ko se je glasila po kranjski deželi parola: »liberalcu groš, klerikalcu knofl.« In tudi se spominjamo, kako je še nedavno kujoniral deželni odbor deželne uslužbenice, uradnike, zdravnike i. t. d. Kdor je bil Tavčarju in Barbotu »preoša-ben«, je brez usmiljenja frčal na cesto. Veliko je bilo takrat v klerikalnem Izraelu jamranja in stokanje o liberalnem nasilstvu, in nikoli in nikjer nismo slišali toliko lepih besed o osebni svobodi, o svetosti prepričanja, o slavnem mučeništvu in drugih takih prijetnih rečeh, nego smo jih slišali in brali tiste čase v klerikalnih listih. Zdelo se je takrat človeku, da napoči sam paradiz, kadar se kranjska dežela dobrega polampeti in pošteteti. Parola se zdaj glasi: »kdor ne zleze pod kuto, bo tepen!« Osebna svoboda, svetost prepričanja, slavno mučenništvo, jamranje in stokanje — vsa ta klaverna ropotja se je zdaj preselila v liberalni tabor. Kakor so bili brezobzirni liberalni gospodarji, tako in še malo bolj so brezobzirni klerikalni gospodarji; kakor so se čmerili klerikalci, tako in še malo bolj se čmerijo liberalci. Spremenile so se osebe, sistem pa se ni spremenil in se ob znani politični morali naših meščanskih strank tudi spremeniti ni mogel. Če klerikalci urbi et orbi razglašajo, da mislijo s trdo pestjo potisniti ob tla vse, kar ni črno do mozga, je to le naravno in liberalci sami najbrž niso nič drugega pričakovali. Ko je Tavčar segel v roke Šustersiču, je pač vedel, kaj je storil; zato je vse to zakasnelo stokanje sama hinavščina. Te

Sodrug, somišljeniki! Zuhajste le v take gostilne kavarne in brivnice, kjer je na razpolago Vaše vlasilo. . . Agitirajte pogod za „Rdeči Prapor“!

Shodi.

Črna na Korokkem. V nedeljo, dne 12. t. m. imeli smo tukaj v Krulčevi gostilni rudarski shod, katerega se je udeležilo petsto rudarjev. Sodrug Čobal iz Zagorja je poročil o gospodarskem položaju in o potrebi strokovnih organizacij. Po zborovanju se je vpisalo 64 članov v »Unijo rudarjev«.

Zagorje ob Savi. V nedeljo, dne 19. t. m. ob 3. uri popoldan je na vrtu gospe M. Veinberger ljudski shod s sledečim dnevnim redom: 1. državni zbor in politične stranke; 2. draginja sploh in podražanje piva.

nelepe komedije bo šele konec, kadar se ljudstvo na Kranjskem vzdrži ter požene preko praga vso to liberalno-klerikalno sodrgo, ki si je popolnoma enaka tako v nasilstvu, kakor v jamranju.

Gospod dr. Oražen bo, kakor se sliši, ob deželnozborskih dopolnilnih volitvah kandidat liberalne stranke za četrto kurijo v Ljubljani. Menda se bo tedaj zopet reklo, da je to koncesija liberalne stranke socialni demokraciji, češ, dr. Oražen je bil v mlajših letih sam socialni demokrat, torej je mož socialnega duha. Toda nemški pregovor *„Für das Gebabte gibt der Jud nichts“* je tukaj zelo umesten. Tisto prepričanje, ki ga je gospod Oražen imel, ko je bil še skromen dijak, ni more pripočeti gospoda dr. Oražna, lastnika pivovarne, člana pivovarniškega kartela, zagovornika zvišanja pivnih cen in organizatorja liberalne stranke zoper socialno demokracijo. Oražno nekdanje prepričanje naj v miru počiva tam, kjer ga je pokopal, če pa ima sedaj kako prepričanje, je za četrto kurijo popolnoma neprimerno. Takrat, ko se je delavstvo bojevalo za volilno pravico, ni bilo gospoda dr. Oražna ne viditi, ne slišati. Zakaj mu ne bi privoščili ljubelega miru, kadar se bo ljudstvo bojevalo za volilni uspeh? Odkar je gospod dr. Oražen kartelist, mora itak imeti dovolj drugih skrbi s podražanjem piva in s takimi rečmi. Natovoriti mu se težke politične brige z deželnozborskim mandatom bi bilo res nečloveško. Ali pa naj poskusi svojo srečo v meščanski kuriji. Za četrto se bo delavstvo borilo z vso močjo, kajti četrta kurija, dokler ni enake volilne pravice, sodi ljudstvu, ne pa pivovarniškega kartelu.

Občinski svetovalec gospod Franchetti je nenavadno učen poznavalec socializma. Ko so brivski pomočniki v Ljubljani dosegli nekatere skromne zahteve, se je na skupnem sestanku mojstrov in pomočnikov povdarjala potreba organizacije. Tedaj je gospod Franchetti, ki mu jezik ni dal miru, spoznal, da je organizacija koristna samo do gotove meje; milo je pa svaril pomočnike, naj se varujejo socialne demokracije, češ, ta je uničila malo obrt. Brivski mojster ni dolžan, poznati socializem, ne sociologijo; seveda, od občinskega svetovaleca bi se že smelo zahtevati nekoliko poznavanja teh snovij. Ampak kdor že nič ne vé o kaki stvari, naj vsaj molči o njej. Če pa hoče govoriti, naj se prej pouči, kar res ni pretežavno. V založbi delavske tiskovne družbe dobi tudi gospod Franchetti lahko nekoliko prav cenjenih brošuric, ki bi mu jih zelo priporočili. Pisane so dovolj poljudno, da jih bo lahko razumel, a če jih prečita, bo menda spoznal, da je socializem vendar nekaj drugega, kakor tisti *„melspajs“*, ki on misli, da je. Brivskim pomočnikom pa želimo, da si ustanove tako organizacijo, kakršna jim bo kaj koristila, ne pa take, kakršna bi bila vseh gospodu Franchettiju.

Zgodbe ljubljanskih spomenikov bodo kmalu prekosile vse povesti iz slavne Abdere. V kratkem bi moral biti postavljen in odkrit Trubarjev spomenik. Naznanjen je bil že datum slavnosti, ki se je pa potem odložila, sedaj pa sploh nihče ne vé, kaj bo pravzaprav s spomenikom. Kipar Berner, ki je nedvomno najboljše kvalificirani Slovenec za to delo, ima sicer nalog, da izdela spomenik ampak — denarja ni. Slavni odbor je namreč naročil delo, ko sam še ni imel cvenka, mislil je pa, da bodo rodoljubi kar navdušeno posegali v žep. Pri naših rodoljubih pa je požrtvovalnost nekoliko dražja od navdušenja in zato je sedaj odbor v zadregi, ker ne vé, če ne mine jubilejno leto, preden bo spomenik dodelan, kipar pa, ker ne vé, kdaj se mu plača delo, ki ga je že doslej dovršil.

Smrt slovenske delavke v Ameriki. *„Proletarce“* poroča: Dne 13. junija se je v Chicagu pripetil slučaj, ki je menda prvi te žalostne vrste med amerškimi Slovenci: krvavi kapitalistični molo, ki neprestano kosi in žre, je zahteval ta dan za svojo žrtev slovensko delavko. Ta žrtev je bila Marija Gril, soproga Mat. Grila s 640 W. 18. Place. Delala je pri McCormicku, ki ima znane obsežne tovarne za izdelovanje poljedelskih strojev na zapadni strani Chicaga, in sicer v oddelku za pletenje vrvi. V tem oddelku so vposleze z malimi izjemami same ženske. Po nesrečnem naključju je prišla Marija Gril omenjeni dan preblizu strojnemu jermenu, ki jo je zgrabil za lase in potegnil med kolesa. Rešitve ni bilo več; stroj ji je zmečkal glavo in nesrečnica je bila v trenutku mrtva. Marija Gril, rojena Kure, je bila doma iz Svibnika pri Črnomlju na Belokranjskem. V Chicagu je bivala dlje časa in pred nekaj meseci se je omožila z Matom Grilom, katerega sedaj ostavlja. Pogreb se je vršil 15. junija.

Gostilna pri „Krakovčanu“ Valvazorjev trg, št. 4

se priporoča slav. občinstvu osobito p. n. delavstvu za mnogobrojen obisk. Toči se: Istrijanec, rdeč, 56 vin. liter, bel, 64 vin., cviček 72 in 88 vin., rebulja 88 in 96 vin., refosko 96 vin. — Dobra gorka in mrzla jedila. Postrežba dobra. Cene zmerne.

Z odličnim spoštovanjem

Iv. Zenko
gostilničar.

Socialni pregled.

Načrt zakona o poplavljanju plače državnih uslužbencev. Vlada je predložila poslanski zbornici načrt zakona, po katerem se zboljšajo plače državnih uslužbencev za skupni znesek letnih 18 milijonov kron. Po tem načrtu bo znašala plača državnih uslužbencev označenih v § 1. zakona z l. 1889:

V plačilnem razredu	za slugo kron	za poduradnike kron
1	900	1000
2	970	1080
3	1040	1160
4	1110	1240
5	1180	1320
6	1250	1400
7	1320	1480
8	1390	1560
9	1460	1640
10	1530	1720
11	1600	1800

Napredovanje z enega v drug razred se vrši samostojno vsaka tri leta, ki se štejejo v pokojnino, pod pogojem seveda, če je uslužbenec redno izvrševal svojo službo. Sluge v najboljšem razredu imajo pravico do dveh starostnih doklad po 100 kron, ki jih prejmo vselej po 4 letih, dosluženi v tem razredu. Starostne doklade se vračunavajo v pokojnino. Razdelitev državnih uslužbencev v kategorijo slug in poduradnikov se izvrši naredbenim potom. Kot disciplinarna kazen se lahko uslužbencu ostavi napredovanje v visji razred, ali pa se ga celo pomakne za en razred nazaj, in sicer za dobo od pol do treh let. Posebna določila se izdajo za policijo. Poleg teh zakonito določenih plač se zboljšajo nekaterim kategorijam uslužbencev kar naredbenim potom. Poštarijem se uredi plače po vzorcu zadnjih treh razredov drž. uslužbencev. Poštnim ekspedijentom se zboljšajo plače in zviša brzojavna doklada. Oficijantom se šematično uredi avanzma in zviša plača. Uslužbencem, izvršujočim mehansko delo na poštnih in brzojavnih uradih se preuredi službeno razmerje in uravna plača primerno meznim razmeram z zasebni industriji. Nastavljenim poštnim selom se regulira meza.

Pripraven prostor

za urarja, brivca ali trgovca v dobrem kraju se da v najem.

Vprašanja pod „prostor“ na posta rest. Ljubljana.

KAVARNA

„Unione“ preje „Tedesco“ v Trstu

se priporoča cenjenim sodrugom najtopleje. Na razpolago so vsi važni in slovenski, italijanski in nemški listi. Vse pijače poceni. Napitnina je izključena.

V prodajalni

„DELAVSKE TISKOVNE DRUŽBE“ v Ljubljani

na Dunajski cesti št. 20 (nasproti kavarne Evropa)

se dobe sledeče knjige in brošure:

- H. Kirchsteiger: „Pod spovednim pečatom.“ I. knjiga 2 K 60 v., druga knjiga 2 K.
 - P. Mihalek: „Iz nižin življenja.“ Cena 1 K.
 - Abditus: „Občinski socializem.“ Cena 70 v.
 - A. Kristan: „Socializem.“ Cena 20 vin.
 - „Socialna demokracija in kmetiško ljudstvo.“ Cena 10 vin.
 - A. Kristan: „Zakaj smo socialisti.“ Cena 14 vin.
 - K. Marks in F. Engels: „Komunistični manifest.“ Cena 40 vin.
 - K. Kautsky: „Kdo uničuje proizvodnjo v malem?“ Cena 30 vin.
 - K. Kautsky: „Proletariat.“ Cena 30 vin.
 - „Kapitalistični razred.“ Cena 30 vin.
 - A. Kristan: „O konsumnih društvih.“ Cena 20 vin.
 - L. Wahrmond: „Katoliško svetovno naziranje in svobodna znanost.“ Cena 70 v.
 - S. Machar: „Magdalena.“ Cena 2 K.
 - „Program socialne demokracije.“ Cena 4 vin.
 - „Vun enako volilno pravico.“ Cena 4 vin.
 - „Zvišanje duhovniških plač.“ Cena 10 vin.
- Kdor naroči več izvodov, :: dobi znaten popust. ::**

Vsa pisma se naj naslavlja na

„Delavsko tiskovno družbo“ v Ljubljani

Dunajska cesta št. 20.

Pozor!

Delavci! Širite delavski tisk!

Pozor!

Zaloga

Meščanske budjeviške pivovarne

Leopold Tomažič v Ljubljani

priporoča svoje priljubljeno in izborno pivo v sodčkih in steklenicah. Edino konkurenčno in nekartelirano podjetje na Kranjskem.

Prodajam okoli 8000 metrov

ostankov posteljnega platna

(kanafas) z jamčeno kvaliteto, samo izbrani ostanki po 8—16 metrov kos, za popolno posteljno perilo 1 meter po 22 krajcarjev. Razpošilja se najmanj 40 metrov po poštnem povzetju.

S. Stein, tovarna za platno
Nachod na Češkem.